T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2016 /94
KARAR NO : 2016 / 382
KARAR TR : 26.9.2016

ÖZET : Davalı İdare tarafından, davacı adına düzenlenen ve tahsilat makbuzuyla ödenmiş bulunan kanalizasyon harcamalarına katılma payı, gecikme zammı ile KDV bedellerinin iadesine ilişkin yapılan başvurunun reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan davanın; taraflar arasında bir abonelik ilişkisinin bulunması ve söz konusu katılma payının, idareyle kişi arasında abonman sözleşmesiyle kurulan özel hukuk ilişkisi çerçevesinde ve hizmet karşılığında maliyet-kâr esasına göre idarece belirlenen tarifeye dayanılarak alınan bir ücret olması nedeniyle ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : H. B.
Vekilleri : Av. S. B.E., Av. M. Ş.
Davalı : Denizli Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü (DESKİ)
Vekilleri : Av.İ.S., Av.E.O. A.

O L A Y : Davacı vekili dilekçesinde; müvekkilinin, Karaman Mah. 1747 Sok. No:3 adresinde bulunan üçüncü bir şahsa ait olan taşınmazı, 6306 sayılı Kanun kapsamında riskli yapı kategorisine girmesi sebebiyle müteahit olarak yıkıp yerine yeni bir bina yaptığını; anılan Kanunun 7/10 maddesinde, "...Gerçek kişilerce ve özel hukuk tüzel kişilerince uygulamada bulunulan riskli alanlardaki yapıların mevcut alanları için daha önce belediyelerce alınan harç ve ücretlere ilave olarak, sadece kullanım maksadı değişiklikleri ile yapı alanındaki artışlar için hesaplanan harç ve ücret farkları alınır…"; 6306 sayılı Kanunun Uygulama Yönetmeliğinin 16/9-b maddesinde; "... Riskli alanlarda gerçek kişiler veya özel hukuk tüzel kişilerince, İlgili kurum adına değil de kendi adlarına uygulamada bulunulması halinde, riskli alanlardaki yapıların mevcut alanları için daha önce belediyelerce alınan harç ve ücretlere ilave olarak, sadece kullanım maksadı değişiklikleri ile yapı alanındaki artışlar için hesaplanan harç ve ücret farkları alınır..." denildiğini; yani, riskli alanlardaki yapılarda yalnızca kullanım maksadı değişikleri ve yapı alanındaki artışlar söz konusu olduğunda davalı idarenin tahsilat yapabilme hakkının bulunduğunu; 16/9-d maddesinin; "...Alınmaması gereken harç, vergi ve ücretler şunlardır.

1-2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununun 38 inci maddesi uyarınca alınan noter harçları

2-Harçlar Kanununun 57 nci maddesi uyarınca alınan tapu ve kadastro harçları.

3-26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 79 uncu, 80 inci, 84 üncü ve Ek 1 inci maddesi uyarınca belediyelerce alınan harçlar.

4-1/7/1964 tarihli ve 488 sayılı Damga Vergisi Kanunu uyarınca damga vergisine tâbi kâğıtlar sebebiyle alınan damga vergisi.

5-8/6/1959 tarihli ve 7338 sayılı Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu uyarınca alınan veraset ve intikal vergisi.

6-Kurum ve kuruluşlarca döner sermaye ücreti adı altında alınan bütün ücretler; Belediye Gelirleri Kanununun 86 ncı, 87 nci, 88 inci ve 97 nci maddeleri ile 3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanununun 21 inci ve 23 üncü maddeleri uyarınca alınan her türlü ücret ve riskli olarak tespit edilen binaya ilişkin olarak 1/7/1993 tarihli ve 21624 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Otopark Yönetmeliği uyarınca alınanlar da dahil olmak üzere, belediye meclisi kararı ile belirlenen ve alınan her türlü ücret.

7-Kullandırılacak kredilerden dolayı lehe alınacak paralar sebebiyle 13/7/1956 tarihli ve 6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu uyarınca alınması gereken banka ve sigorta muameleleri vergisi..." hükümlerini haiz olduğunu; bu itibarla, kullanım maksadını ve mevcut alanını değiştirmeksizin yeni yapının yapılmış olması halinde herhangi bir harç ve masraf alınamayacağını; ancak davalının, müvekkili aleyhine 0275949 no.lu, 27.10.2014 tarihli makbuzlarında; kanalizasyon harcamalarına katılım payları bedeli olan 5.280,39.-TL, gecikme zammı bedeli olan 190,78.-TL ile KDV bedeli olan 955,04.-TL tutarı borç tahakkuk ettirdiğini; kesilen bedellerin iadesi ve işlemin iptali amacı ile davalıya yazılı olarak talepte bulunulduğunu ancak, davalının 83512825-622.01-171/600 sayı ve 29.01.2015 tarihli yazı ile bedellerin hangi hukuki ve yasal dayanağa binaen iade edilmediğine ilişkin olarak bilgi vermediğini, yerleşik mevzuatı yazı içeriğine aktarmakla yetindiğini ifade ederek; Denizli Büyükşehir Belediye Başkanlığı DESKİ Genel Müdürlüğü tarafından müvekkili aleyhine kesilmiş olan 0275949 makbuz no.lu 27.10.2014 tarihli tahsilat makbuzundaki kanalizasyon harcamalarına katılma payları, gecikme zammı bedeli ve KDVnin iadesine ilişkin olarak Denizli Büyükşehir Belediye Başkanlığı DESKİ Genel Müdürlüğü'ne hitaben kendilerine iletilmiş 16.01.2015 tarihli dilekçe içeriğinin reddini ihtiva eden kurum işleminin iptaline karar verilmesi istemiyle, Denizli Büyükşehir Belediye Başkanlığı DESKİ Genel

Müdürlüğüne karşı idari yargı yerinde dava açmış; İdare Mahkemesi, hasım düzeltme kararıyla, Denizli Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü(DESKİ)'nü hasım mevkiine almıştır.

Davalı vekilleri süresi içinde verdikleri cevap dilekçesinde, davanın adli yargıda görülmesi gerektiğini belirterek görev itirazında bulunmuştur.

DENİZLİ İDARE MAHKEMESİ: 30.6.2015 gün ve E:2015/415 sayı ile, 2577 sayılı Yasanın 2. maddesinde; idari dava türlerinin, idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı açılan iptal davaları; idari işlem ve eylemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları; kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı açılan davalar olarak sayıldığı; idari yargının idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimini yapmakla görevli olduğunun kurala bağlandığı; idarenin, idare hukuku alanında kamu gücüne dayalı olarak re'sen ve tek yanlı irade açıklaması sonucu tesis etmiş olduğu işlemlere, hukuk alanında yeni durumlar oluşturmasıyla idari işlem kimliği kazandırdığı, kural olarak bu işlemlerin özel yasal düzenlemeler dışında idari yargı denetimine tabi bulunduğu, yine bu işlemlerden kaynaklanan tam yargı davalarının görüm ve çözümünde de idari yargı yerlerinin görevli bulunduğu; uyuşmazlığa konu tazminat talebinin, davacı tarafından adına düzenlenen 27.10.2014 tarihli tahsilat makbuzunda ödenen kanalizasyon harcamaları katılım payları bedeli olarak 5.280,39.-TL, gecikme zammı bedeli olarak 190,78.-TL ile K.DV bedeli olarak da 955,04.-TL tutarın iadesine yönelik yaptığı başvurunun reddine ilişkin DESKİ Genel Müdürlüğü Kanalizasyon Dairesi Başkanlığı'nın 29.01.2015 tarih ve 171/600 sayılı işleminden kaynaklandığı ve bu haliyle söz konusu işlemin üstün kamu gücü kullanarak tek yanlı irade açıklaması sonucu tesis edildiği açık olduğundan, uyuşmazlığın görüm ve çözümünde Mahkemelerinin görevli bulunduğu gerekçesiyle; davalı idarenin görev itirazını reddederek görevlilik kararı vermiştir.

Davalı vekillerinin, adli yargı yararına olumlu görev uyuşmazlığı çıkartılması yolunda süresi içinde verdikleri dilekçe üzerine dava dosyası Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderilmiştir.

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCISI; "(…)Bilindiği gibi, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun "İdari Dava Türleri ve İdari Yargı Yetkisinin Sınırı" kenar başlıklı 2. maddesinde, idari dava türleri: a) İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları, b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları, c) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar olarak sayılmıştır.

Kamu kurumlarınca alınan idari kararların yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile kanuna aykırı olduğu ileri sürülerek açılan ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 2. maddesinde tanımlanan iptal davalarının amacı ise, idari işlemlerin idari yargı organlarınca denetlenerek, idarenin hukuka uygunluğunun sağlanmasıdır.

Öte yandan, 03/07/2005 gün ve 5393 sayılı Belediye Kanununun "Belediyenin Yetkileri ve İmtiyazları" kenar başlıklı 15. maddesinin (d) bendinde, özel kanunları gereğince belediyeye ait vergi, resim, harç, katkı ve katılma paylarının tarh, tahakkuk ve tahsilini yapmak; vergi, resim ve harç dışındaki özel hukuk hükümlerine göre tahsili gereken doğal gaz, su, atık su ve hizmet karşılığı alacakların tahsilini yapmak veya yaptırmak belediyenin yetki ve imtiyazları arasında sayılmıştır.

Konuyla ilgili, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun "Ücrete Tabi İşler" kenar başlıklı 97. maddesinde; "Belediyeler bu Kanunda harç veya katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı olarak ifa edecekleri her türlü hizmet (...) için belediye meclislerince düzenlenecek tarifelere göre ücret almaya yetkilidir. Belediye'ye tekel olarak verilmiş işler kendi özel hükümlerine tabidir." hükmü yer almakta olup, aynı Kanuna 3914 sayılı Kanunla eklenen ve "Çevre Temizlik Vergisi' kenar başlıklı mükerrer 44. maddesinde de; belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediyelerin katı atık toplama ile kanalizasyon hizmetlerinden yararlanan konut, işyeri ve diğer şekillerde kullanılan binaların çevre temizlik vergisine tabi olduğu, çevre temizlik vergisinin katı atıklar için maddedeki tarifeye göre hesaplanacağı, belediyelerin, atık su ile ilgili olarak da, katı atıklarla ilgili tarifede yer alan bina gruplarını topluca veya ayrı ayrı dikkate almak suretiyle su tüketim bedelini aşmamak üzere meclislerince belirlenecek miktarda çevre temizlik vergisi alacakları, atık su ile ilgili çevre temizlik vergisinin su tüketim bedeli ile birlikte tarh ve tahakkuk etmiş sayılacağı ve bu bedel ile birlikte tahsil edileceği, su ve kanalizasyon hizmetleri ayrı bir kanunla düzenlenmiş bulunan belediyelerde ise atık su bedellerinin tahsiline ilişkin uygulamanın kendi kanunlarındaki hükme bağlı olduğu hükmüne yer verilmiştir.

Diğer taraftan, İstanbul Büyükşehir Belediyesinin su ve kanalizasyon hizmetlerini yürütmek ve bu amaçla gereken her türlü tesisi kurmak, kurulu olanları devralmak ve bir elden işletmek üzere İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü kurulmasına dair, 20/11/1981 tarih ve 2560 sayılı "İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun"un, "Görev ve Yetkiler" kenar başlıklı 2. maddesinin birinci fikrasının (b) bendinde, "Kullanılmış sular ile yağış sularının toplanması, yerleşim yerlerinden uzaklaştırılması ve zararsız bir biçimde boşaltma yerine ulaştırılması veya bu sulardan yeniden yararlanılması için abonelerden başlanarak bu suların toplanacakları veya bırakılacakları noktaya kadar her türlü tesisin etüt ve projesini yapmak veya yaptırmak; gerektiğinde bu projelere göre tesisleri kurmak ya da kurdurmak; kurulu olanları devralıp işletmek ve bunların bakım ve onarımını yapmak, yaptırmak ve gerekli yenilemelere girişmek,(d) bendinde ise "Su ve kanalizasyon hizmetleri konusunda hizmet alanı içindeki belediyelere verilen görevleri yürütmek ve bu konulardaki yetkileri kullanmak," görevleri İSKİ'nin görev ve yetkileri arasında sayılmıştır.

Aynı Kanunun Ek 5. maddesinde ise "Bu Kanun diğer büyükşehir belediyelerinde de uygulanır." hükmüne yer verilmek suretiyle söz konusu Kanunun hükümlerinin tüm büyükşehir belediyelerinde geçerli olacağı vurgulanmıştır.

Bunların dışında, atıksu altyapı tesisleri ile evsel katı atık bertaraf tesislerinin kurulması, bakımı, onarını, işletilmesi, kapatılması ve izlenmesi, bu tesislerle ilgili olarak verilen tüm hizmetleri karşılayabilecek tam maliyet esaslı tarifelerin; atıksu altyapı yönetimleri, büyükşehir belediyeleri ve belediyeler tarafından belirlenmesi, ayarlanması ve

uygulanması yoluyla çevresel altyapı hizmetlerinin sürdürülebilirliğini sağlamak amacıyla hazırlanan ve Resmi Gazete'nin 27/10/2010 tarih ve 27742 sayısında yayımlanarak yürürlüğe giren "Atıksu Altyapı ve Evsel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmeliğin 4. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendinde, söz konusu Yönetmeliğin uygulanmasında abone kavramının "Su ve atıksu ve katı atık hizmetlerinden faydalanan ve/veya faydalanacak gerçek veya tüzel kişiyi" ifade ettiği; aynı Yönetmeliğin "Abonelik" kenar başlıklı 10. maddesinde ise "atıksu altyapı yönetimlerinin hizmet vermekle yükümlü olduğu tüm gerçek ve tüzel kişilerin abone olmasının zorunlu olduğu" hükme bağlanmıştır.

Yine, Denizli Büyükşehir Belediyesi sınırları içinde, su satışı, kanalizasyon tesisi bulunan yerlerdeki kullanılmış suların uzaklaştırılması, arıtılması ile bu işlemlere ilişkin hizmetlerle ilgili tarifelerin hangi esaslara göre tespit edileceğini ve uygulanacağını belirlemek amacıyla hazırlanan "Denizli Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Tarifeler Yönetmeliği"nin "Tanımlar" kenar başlıklı 4. maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde, Yönetmeliğin uygulanmasında abone kavramının DESKİ ile hizmet sözleşmesi yapan gerçek veya tüzel kişiyi ifade ettiği vurgulanmış; 16. maddesinin birinci fıkrasında ise "su ve kanalizasyon hizmetlerinden yararlanan, özel veya tüzel kişilerle su abone sözleşmesi yapılacağı" belirlenmiştir.

Dosyanın incelenmesinden, davalı Denizli Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğünce, davacının davaya konu yapısının riskli bina raporunda toplam yapı alanı 68,60 m'2 olup, riskli bina tespitinden sonra yıkılan yapının yerine yapılan toplam alanı 1271,80 m'2 olan yeni yapı ile ilgili olarak daha önce katılım payı ödemediğinden ve ödediğini de belgeleyemediğinden bahisle kanalizasyon harcamaları katılım payları bedeli olarak 5.280,39 TL, gecikme zammı bedeli olarak 190,78 TL ile KDV bedeli olarak da 955,04 TL'nin belirlendiği ve dosya kapsamında söz konusu taşınmaz ile ilgili olarak su aboneliğinin bulunduğu anlaşılmıştır.

İptali istenilen kanalizasyon harcamaları katılım paylarının vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülük niteliğinde olup olmadığının değerlendirilmesi bakımından bazı Yüksek Mahkeme kararlarına bakıldığında; Anayasa Mahkemesi'nin 14/02/1991 gün ve E: 1990/18, K: 1991/4 sayılı kararında, "Vergi benzeri mali yükümlülüklerin en belirgin özellikleri (...) genellikle, bir kamu hizmeti karşılığında kamu gücüne dayanılarak tek taraflı yükletilmeleri, harç ve resme göre, daha çok ücret görünümünde olmalarıdır./Atık su bedeli, kullanılmış suların uzaklaştırılması karşılığında yapılacak bir tarifeye ve abonman sözleşmesine göre alınmaktadır. Başka bir deyişle, idareyle kişi arasında sözleşmeyle alacak- borç ilişkisi doğmakta, ödenecek miktar İSKİ ile kişi arasında abonman sözleşmesiyle özel hukuk ilişkisi kurulmasından sonra yapılan hizmet karşılığında maliyet- kâr esasına göre belirlenmektedir. Ödemenin hukuksal dayanağı, kamu gücüne değil, tarifeye ve iki taraf arasında yapılan abonman sözleşmesine dayanmaktadır. Nitekim, ödemelerin yapılmaması durumunda İSKİ alacağını, Amme Alacaklarının Tahsili Hakkındaki Yasa'ya göre değil, özel hukuk ilişkisi içinde ilgili Yasaya göre alacaktır. Abone ile İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi (İSKİ) arasında yapılan abonman sözleşmesi, daha çok "tip" sözleşme görünümündedir. Hizmetten yararlanan kişinin, sözleşmeyi idareyle birlikte düzenlemesi yerine katılımı (iltihakı) söz konusudur. Ancak bu durum, idareyle kişi arasında kurulan özel hukuk ilişkisini, kamu hukuku ilişkisine dönüştürmez. (...)/ Açıklanan nedenlerle, atık suların uzaklaştırılması karşılığında alınan ücretlerin vergi, resim, harç benzeri mali yükümlülük olarak kabul edilmemesi gerekir " denilmiştir.

Su abonesi olmayan kişi hakkında İSKİ Tarifeler Yönetmeliği hükümlerine göre tahakkuk ettirilen atık su bedeline ilişkin faturanın iptali istemiyle açılan bir davada; Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nce verilen; 14/10/1991 gün ve E: 1991/29, K1991/29 sayılı kararda; gerek 2560 sayılı Kanunun 23. maddesi gerek buna dayanılarak çıkarılan İSKİ Tarifeler Yönetmeliği'nin 5, 16 ve 17. maddelerinde, İSKİ'ye ait kanalizasyonu kullananlardan atık su bedelinin tarifeye göre alınacağının açıkça belirtildiği ve bunun taraflar arasında bir sözleşmeye dayandırılacağının hükme bağlandığı, buyurucu nitelikteki bu hükmün sözleşme yapılmaksızın atık su üretenleri de sözleşme yapmakla yükümlü kıldığı, bu hükme uymayanların sözleşme yapma durumunda olmaları nedeniyle atık su bedeli ödemekten kaçınmalarına olanak bulunmadığı, sözleşmeden kaçınmanın söz konusu bedelin ödenmesinden kurtulma sonucunu doğurmayacağı ve bunların da sözleşmeli sayılmalarının gerektiği, öte yandan Yasa ve Yönetmelik ile öngörülen usul ve esaslara göre İSKİ tarafından düzenlenen tarifelerle tespit edilen atık su bedelinin Anayasa'nın 73. maddesinde öngörüldüğü biçimde kanunla konulan vergi, resim, harç ve benzeri bir mali yükümlülük olduğundan söz edilemeyeceği, bu itibarla, atık su bedeli, vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülük olmayıp, özel hukuk alanındaki alacak- borç ilişkisini içeren abonman sözleşmesine dayalı ve idarece düzenlenen bir tarife uyarınca alınan bir bedel olduğundan, bu konuyla ilgili anlaşmazlığın çözümünün adli yargının görevine girdiği" sonucuna varmıştır.

Konuyla ilgili olarak Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 16/06/2003 gün, E:2002/57, K: 2003/34 sayılı ve 02/04/2007 gün, E:2004/127,K:2007/31 sayılı kararlarında, su ve kanalizasyon hizmetleri ayrı bir kanunla düzenlenmiş bulunan büyükşehir belediyeleri bakımından, atık su bedelinin tahsiline ilişkin davaların görüm ve çözümünde adli yargı yerinin, Tarifeler Yönetmeliği ile buna dayanan tarife kararlarının yargısal denetiminde ise idare mahkemelerinin görevli bulunduğu sonucuna varmıştır.

Bu konuda Yargıtay 3. Hukuk Dairesinin 13/03/2014 tarih ve 2013/19261 Esas, 2014/3921 Karar sayılı kararında da "Dava konusu konuta ilk kez abone olunduğu, ilk kez abone olan kişiden kanal katılım ve şebeke hisse bedeli istenmesinde yasaya bir aykırılık bulunmadığı, davalı idarenin konutun bulunduğu bölgeye alt yapı hizmetlerini götürdüğü; bu nedenle davacının kanal katılım ve şebeke hisse bedelinden sorumlu olduğu, mahkemece de doğru olarak tespit edilmiş bulunmaktadır." aynı Dairenin 20/03/2014 tarih ve 2013/19514 Esas, 2014/4444 Karar sayılı kararında da "davalı idarece yasanın yürürlük tarihinden sonra yeni kanalizasyon ve içme suyu tesisleri yapılmış olması veya mevcutların iyileştirilmesinin yapılması halinde, tesislerin hizmet edeceği saha dâhilindeki gayrimenkul sahiplerinden yönetmelikte belirlenen ilkelere göre su ve kanalizasyon tesisleri katılım payı talebe hakkı vardır" sonucuna varılmıştır.

Yukarıda bahsedilen mevzuat hükümleri ile Anayasa Mahkemesi, Uyuşmazlık Mahkemesi ve Yargıtay kararlarında da açıkça vurgulandığı üzere, taraflar arasında şayet abonelik ilişkisi var ise, katı atık ve/veya atık su bedelinin vergi benzeri mali yükümlülük olmayıp, idareyle kişi arasında abonman sözleşmesiyle kurulan özel hukuk ilişkisi

çerçevesinde ve hizmet karşılığında maliyet-kâr esasına göre idarece belirlenen tarifeye dayanılarak alınan bir ücret olduğu açıktır.

Somut olayda, davalı Denizli Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından davacı adına kanalizasyon harcamaları katılım payları bedeli olarak 5.280,39 TL, gecikme zammı bedeli olarak 190,78 TL ile KDV bedeli olarak da 955,04 TL'nin ödenmesine ilişkin işlemin, gerek su ve kanalizasyon hizmetleri özel bir kanun ile düzenlenmiş olan Denizli Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından tesis edilmiş olması ve yukarıda işaret edilen yasal düzenlemeler ve mahkeme kararlarında açıklandığı üzere, bu işlemin vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülük mahiyetini taşımaması, gerekse de taraflar arasında bir abonelik ilişkisinin bulunması hususları birlikte değerlendirildiğinde, söz konusu ücretin idareyle kişi arasında abonman sözleşmesiyle kurulan özel hukuk ilişkisi çerçevesinde ve hizmet karşılığında maliyet-kâr esasına göre idarece belirlenen tarifeye dayanılarak alınan bir ücret olduğu anlaşılmıştır.

Bu nedenle davalı Denizli Büyükşehir Belediyesi Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından davacı adına kanalizasyon harcamaları katılım payları bedeli olarak 5.280,39 TL, gecikme zammı bedeli olarak 190,78 TL ile KDV bedeli olarak da 955,04 TL ödenmesine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan davanın adli yerinde görülmesi gerekmektedir." şeklindeki gerekçesi ile 2247 sayılı Yasa'nın 10'uncu maddesi uyarınca, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına ve dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

Başkanlıkça, 2247 sayılı Yasa'nın 13. maddesine göre Danıştay Başsavcısı'ndan da yazılı düşüncesi istenilmiştir.

DANIŞTAY BAŞSAVCISI; İstanbul Büyükşehir Belediyesinin su ve kanalizasyon hizmetlerini yürütmek ve bu amaçla gereken her türlü tesisi kurmak, kurulu olanları devralmak ve bir elden işletmek üzere İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü kurulmasına dair, 20/11/1981 tarih ve 2560 sayılı "İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun"un, "Görev ve Yetkiler" kenar başlıklı 2. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde, "kullanılmış sular ile yağış sularının toplanması, yerleşim yerlerinden uzaklaştırılması ve zararsız bir biçimde boşaltma yerine ulaştırılması veya bu sulardan yeniden yararlanılması için abonelerden başlanarak bu suların toplanacakları veya bırakılacakları noktaya kadar her türlü tesisin etüt ve projesini yapmak veya yaptırmak; gerektiğinde bu projelere göre tesisleri kurmak ya da kurdurmak; kurulu olanları devralıp işletmek ve bunların bakım ve onarımını yapmak, yaptırmak ve gerekli yenilemelere girişmek", (d) bendinde ise, "su ve kanalizasyon hizmetleri konusunda hizmet alanı içindeki belediyelere verilen görevleri yürütmek ve bu konulardaki yetkileri kullanmak," görevleri İSKİ'nin görev ve yetkileri arasında sayılmıştır.

Aynı Kanunun ek 5. maddesinde ise, "Bu Kanun diğer büyükşehir belediyelerinde de uygulanır." hükmüne yer verilmek suretiyle söz konusu Kanunun hükümlerinin tüm büyükşehir belediyelerinde geçerli olacağı vurgulanmıştır.

Bunların dışında, atıksu altyapı tesisleri ile evsel katı atık bertaraf tesislerinin kurulması, bakımı, onarımı, işletilmesi, kapatılması ve izlenmesi, bu tesislerle ilgili olarak verilen tüm hizmetleri karşılayabilecek tam maliyet esaslı tarifelerin; atıksu altyapı yönetimleri, büyükşehir belediyeleri ve belediyeler tarafından belirlenmesi, ayarlanması ve uygulanması yoluyla çevresel altyapı hizmetlerinin sürdürülebilirliğini sağlamak amacıyla hazırlanan ve Resmi Gazete'nin 27/10/2010 tarih ve 27742 sayısında yayımlanarak yürürlüğe giren "Atıksu Altyapı ve Evsel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik"in 4. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendinde, söz konusu Yönetmeliğin uygulanmasında abone kavramının "su ve atıksu ve katı atık hizmetlerinden faydalanan ve/veya faydalanacak gerçek veya tüzel kişiyi" ifade ettiği; aynı Yönetmeliğin "Abonelik" kenar başlıklı 10. maddesinde ise "atıksu altyapı yönetimlerinin hizmet vermekle yükümlü olduğu tüm gerçek ve tüzel kişilerin abone olmasının zorunlu olduğu" hükme bağlanmıştır.

Yine, Denizli Büyükşehir Belediyesi sınırları içinde, su satışı, kanalizasyon tesisi bulunan yerlerdeki kullanılmış suların uzaklaştırılması, arıtılması ile bu işlemlere ilişkin hizmetlerle ilgili tarifelerin hangi esaslara göre tespit edileceğini ve uygulanacağını belirlemek amacıyla hazırlanan Denizli Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Tarifeler Yönetmeliği'nin "Tanımlar" kenar başlıklı 4. maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde, Yönetmeliğin uygulanmasında abone kavramının DESKİ ile hizmet sözleşmesi yapan gerçek veya tüzel kişiyi ifade ettiği vurgulanmış; 16. maddesinin birinci fıkrasında ise, "su ve kanalizasyon hizmetlerinden yararlanan, özel veya tüzel kişilerle su abone sözleşmesi yapılacağı" belirlenmiştir.

Dosyanın incelenmesinden, davalı Denizli Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğünce, davacının davaya konu yapısının riskli bina raporunda toplam yapı alanı 68,60 m'2 olup, riskli bina tespitinden sonra yıkılan yapının yerine yapılan toplam alanı 1271,80 m'2 olan yeni yapı ile ilgili olarak daha önce katılım payı ödemediğinden ve ödediğini de belgeleyemediğinden bahisle kanalizasyon harcamaları katılım payları bedeli 5.280,39 TL, gecikme zammı bedeli 190,78 TL ile KDV bedeli 955,04 TL'nın belirlendiği ve dosya kapsamında söz konusu taşınmaz ile ilgili olarak su aboneliğinin bulunduğu anlaşılmıştır.

Somut olayda, davalı Denizli Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından davacı adına kanalizasyon harcamaları katılım payları bedeli 5.280,39 TL, gecikme zammı bedeli 190,78 TL ile KDV bedeli 955,04 TL'nın ödenmesine ilişkin işlemin, gerek su ve kanalizasyon hizmetleri özel bir kanun ile düzenlenmiş olan Denizli Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından tesis edilmiş olması, gerekse de taraflar arasında bir abonelik ilişkisinin bulunması hususları birlikte değerlendirildiğinde, söz konusu ücretin idareyle kişi arasında abonman sözleşmesiyle kurulan özel hukuk ilişkisi çerçevesinde ve hizmet karşılığında maliyet-kâr esasına göre idarece belirlenen tarifeye dayanılarak alınan bir ücret olduğu anlaşılmış olup, söz konusu işlemin iptali istemiyle açılan işbu davanın görüm ve çözümü adli yargının görev alanına girmektedir.

SONUÇ : Açıklanan nedenle, 2247 sayılı Kanunun 13. maddesi gereğince yapılan başvurunun kabulü gerektiği…" yolunda düşünce vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Nuri NECİPOĞLU'nun Başkanlığında, Üyeler: Ali ÇOLAK, Yusuf Ziyaattin CENİK, Alaittin Ali ÖĞÜŞ, Süleyman Hilmi AYDIN, Mehmet AKBULUT ve Yüksel DOĞAN'ın

katılımlarıyla yapılan 26.9.2016 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; davalı vekillerinin anılan Yasanın 10/2 maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptıkları görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunmaları üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nca, 10. maddede öngörülen biçimde olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı anlaşılmaktadır. Usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davacı adına düzenlenen ve tahsilat makbuzuyla ödenmiş bulunan kanalizasyon harcamalarına katılma payı, gecikme zammı ile KDV bedellerinin iadesine ilişkin yapılan başvurunun reddine ilişkin DESKİ Genel Müdürlüğü işleminin iptali istemiyle açılmıştır.

03/07/2005 gün ve 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun ''Belediyenin Yetkileri ve İmtiyazları'' başlıklı 15. maddesinin (d) bendinde, özel kanunları gereğince belediyeye ait vergi, resim, harç, katkı ve katılma paylarının tarh, tahakkuk ve tahsilini yapmak; vergi, resim ve harç dışındaki özel hukuk hükümlerine göre tahsili gereken doğal gaz, su, atık su ve hizmet karşılığı alacakların tahsilini yapmak veya yaptırmak belediyenin yetki ve imtiyazları arasında sayılmış iken, 20.11.1981 tarih ve 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un 1. maddesi ile, İstanbul Büyükşehir Belediyesinin su ve kanalizasyon hizmetlerini yürütmek ve bu amaçla gereken her türlü tesisi kurmak, kurulu olanları devralmak ve bir elden işletmek üzere İstanbul Büyükşehir Belediyesine bağlı müstakil bütçeli ve kamu tüzel kişiliğini haiz bir kuruluş olarak İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü kurulmuştur.

Anılan Kanunun "Görev ve Yetkiler" kenar başlıklı 2. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde, "kullanılmış sular ile yağış sularının toplanması, yerleşim yerlerinden uzaklaştırılması ve zararsız bir biçimde boşaltma yerine ulaştırılması veya bu sulardan yeniden yararlanılması için abonelerden başlanarak bu suların toplanacakları veya bırakılacakları noktaya kadar her türlü tesisin etüt ve projesini yapmak veya yaptırmak; gerektiğinde bu projelere göre tesisleri kurmak ya da kurdurmak; kurulu olanları devralıp işletmek ve bunların bakım ve onarımını yapmak, yaptırmak ve gerekli yenilemelere girişmek", (d) bendinde ise, "su ve kanalizasyon hizmetleri konusunda hizmet alanı içindeki belediyelere verilen görevleri yürütmek ve bu konulardaki yetkileri kullanmak," görevleri İSKİ'nin görev ve yetkileri arasında gösterilmiş; Kanunun 13. maddesinin (a) bendinde, su satışı ve kullanılmış suların uzaklaştırılmasına karşılık, tarifesine göre abonelerden alınacak ücretler, (b) bendinde, Belediye Gelirleri Kanunu uyarınca, su ve kanalizasyon tesislerinden yararlananlardan ilgili belediye adına alınacak katılma payları İSKİ'nin gelirleri arasında sayılmış; Kanunun değişik 23. maddesinde, "Su satışı, kanalizasyon tesisi bulunan yerlerdeki kullanılmış suların uzaklaştırılması, septik çukurların boşaltılması giderleri için ayrı tarifeler yapılır. Bu tarifelerin tespitinde yönetim ve işletme giderleri ile, amortismanları doğrudan gider yazılan (aktifleştirilmeyen) yenileme, ıslah ve tevsi masrafları ve %10'dan aşağı olmayacak nispetinde bir kâr oranı esas alınır.

Tarifelerin tespiti ile tahsilatla ilgili usul ve esaslar bir yönetmelik ile belirlenir." hükümlerine yer verilmiştir.

Kanunun ek 5. maddesinde ise, "Bu Kanun diğer büyükşehir belediyelerinde de uygulanır." hükmüne yer verilmek suretiyle, söz konusu Kanunun hükümlerinin tüm büyükşehir belediyelerinde geçerli olacağı vurgulanmıştır.

Öte yandan; atıksu altyapı tesisleri ile evsel katı atık bertaraf tesislerinin kurulması, bakımı, onarımı, işletilmesi, kapatılması ve izlenmesi, bu tesislerle ilgili olarak verilen tüm hizmetleri karşılayabilecek tam maliyet esaslı tarifelerin; atıksu altyapı yönetimleri, büyükşehir belediyeleri ve belediyeler tarafından belirlenmesi, ayarlanması ve uygulanması yoluyla çevresel altyapı hizmetlerinin sürdürülebilirliğini sağlamak amacıyla hazırlanan ve Resmi Gazete'nin 27/10/2010 tarih ve 27742 sayısında yayımlanarak yürürlüğe giren "Atıksu Altyapı ve Evsel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmeliğin 4. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendinde, Yönetmeliğin uygulanmasında abone kavramının "su ve atıksu ve katı atık hizmetlerinden faydalanan ve/veya faydalanacak gerçek veya tüzel kişiyi" ifade ettiği; "Abonelik" kenar başlıklı 10. maddesinde ise "atıksu altyapı yönetimlerinin hizmet vermekle yükümlü olduğu tüm gerçek ve tüzel kişilerin abone olmasının zorunlu olduğu" hükme bağlanmıştır.

Son olarak, Denizli Büyükşehir Belediyesi sınırları içinde, su satışı, kanalizasyon tesisi bulunan yerlerdeki kullanılmış suların uzaklaştırılması, arıtılması ile bu işlemlere ilişkin hizmetlerle ilgili tarifelerin hangi esaslara göre tespit edileceğini ve uygulanacağını belirlemek amacıyla hazırlanan Denizli Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Tarifeler Yönetmeliği'nin "Tanımlar" kenar başlıklı 4. maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde, Yönetmeliğin uygulanmasında abone kavramının DESKİ ile hizmet sözleşmesi yapan gerçek veya tüzel kişiyi ifade ettiği vurgulanmış; 16. maddesinin birinci fıkrasında ise, "su ve kanalizasyon hizmetlerinden yararlanan, özel veya tüzel kişilerle su abone sözleşmesi yapılacağı" belirlenmiştir.

Dosyanın incelenmesinden, davacının, müteahit olarak Karaman Mahallesi, 1747 Sok. No:3 adresinde, üçüncü bir şahsa ait bulunan riskli yapı kategorisine giren taşınmazı yıkıp yerine yeni bir bina yaptığı; 68,60 m'2'lik riskli bina niteliğindeki yıkılan yapının yerine yapılan yeni binanın 1271,80 m'2 olduğu; davalı Denizli Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğünce, yeni yapı ile ilgili olarak daha önce katılım payı ödemediğinden ve ödediğini de belgeleyemediğinden bahisle, davacı adına Denizli Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Tarifeler Yönetmeliği hükümlerine göre kanalizasyon harcamalarına katılma payı bedeli olarak 5.280,39 TL, gecikme zammı bedeli olarak 190,78 TL ile KDV bedeli olarak 955,04 TL'nın tahakkuk ettirildiği; davacı tarafından, makbuz karşılığında ödendiği belirtilen bedelin iadesine ilişkin talebin reddedilmesi üzerine, bakılan davanın açıldığı; dosya kapsamında, söz konusu taşınmaz ile ilgi olarak davacı adına su aboneliğinin de bulunduğu anlaşılmıştır.

Somut olay ve mevzuat hükümleri birlikte irdelendiğinde, davalı Denizli Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel

Müdürlüğü tarafından davacı adına kanalizasyon harcamalarına katılma payı bedeli, gecikme zammı bedeli ile KDV bedelinin ödenmesine ilişkin işlemin; gerek su ve kanalizasyon hizmetleri özel bir kanun ile düzenlenmiş olan Denizli Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından tesis edilmiş olması, gerekse de taraflar arasında bir abonelik ilişkisinin bulunması hususları birlikte değerlendirildiğinde, söz konusu katılma payının, idareyle kişi arasında abonman sözleşmesiyle kurulan özel hukuk ilişkisi çerçevesinde ve hizmet karşılığında maliyet-kâr esasına göre idarece belirlenen tarifeye dayanılarak alınan bir ücret olduğunun görüldüğü; anılan işlemin iptali istemiyle açılan işbu davanın görüm ve çözümünün de adli yargının görev alanına girdiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın başvurusunun kabulü ile davalı Denizli Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü vekillerinin görev itirazının reddine ilişkin Denizli İdare Mahkemesinin görevlilik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç :Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile davalı vekillerinin GÖREV İTİRAZININ REDDİNE ilişkin Denizli İdare Mahkemesi'nin 30.6.2015 gün ve E:2015/415 sayılı GÖREVLİLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 26.9.2016 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Nuri	Ali	Yusuf Ziyaattin	Alaittin Ali
NECİPOĞLU	ÇOLAK	CENİK	ÖĞÜŞ

Üye	Üye	Üye
Süleyman Hilmi	Mehmet	Yüksel
AYDIN	AKBULUT	DOĞAN